

POSTANOWIENIE

20 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Adam Doliwa

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 20 marca 2025 r. w Warszawie
zażalenia B.C.

na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Lublinie

z 13 września 2024 r., I ACa 557/23,

w sprawie z powództwa B.C.

przeciwko Wspólnocie Mieszkaniowej [...]

o uchylenie uchwał,

uchyla zaskarżone postanowienie.

(K.W.)

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 13 września 2024 r. Sąd Apelacyjny w Lublinie odrzucił skargę kasacyjną B.C. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 29 września 2023 r. w sprawie o uchylenie uchwał, wniesionej przeciwko Wspólnocie Mieszkaniowej [...].

Sąd Apelacyjny wyjaśnił, że odpis wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 29 września 2023 r. wraz z uzasadnieniem został doręczony pełnomocnikowi B.C. adwokatowi P.C. w dniu 5 listopada 2023 r. (elektroniczne potwierdzenie odbioru, karta 951). Pełnomocnik powódki wniósł skargę kasacyjną w dniu 18 lipca 2024 r. (koperta, karta 1021), zatem po terminie.

Powódka wniosła zażalenie, w którym zaskarżyła postanowienie Sądu Apelacyjnego o odrzuceniu skargi kasacyjnej w całości i wniosła o jego uchylenie.

Zarzuciła mu naruszenie art. 88 *in principio* i art. 91 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2023 r. w zw. z art. 20 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r., poz. 614), w zw. z art. 391 § 1 oraz w zw. z art. 398²¹ k.p.c.; art. 398⁵ § 1 k.p.c.; art. 398⁶ § 2, art. 398⁵ § 1 oraz art. 133 § 3 zd. pierwsze k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W dokumencie pełnomocnictwa datowanym na 3 marca 2020 r. powódka B.C. udzieliła adwokatowi P.C. umocowania do występowania w jej imieniu „w sprawie o uchylenie uchwał Wspólnoty Mieszkaniowej [...]”. Zgodnie z uchwałą składu siedmiu sędziów – zasadą prawną - z 6 czerwca 2008 r., III CZP 142/07, pełnomocnictwo procesowe nie obejmowało z samego prawa umocowania do wniesienia skargi kasacyjnej i udziału w postępowaniu kasacyjnym. Rozciągnięcie przysługującego pełnomocnikowi umocowania na wniesienie skargi kasacyjnej i reprezentację przed Sądem Najwyższym wymagało udzielenia odrębnego pełnomocnictwa procesowego, względnie wyraźnego rozszerzenia treści pełnomocnictwa w porównaniu z zakresem wynikającym z obowiązującym w dacie udzielenia pełnomocnictwa art. 91 k.p.c., tak, aby wynikało z niego także umocowanie do działania w postępowaniu kasacyjnym.

Wspomniana wyżej uchwała straciła znaczenie wskutek zmiany treści art. 91 pkt 1 k.p.c., na mocy ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2023 r., poz. 614), w ramach której ustawodawca wyraźnie wskazał, że pełnomocnictwo procesowe obejmuje z mocy samego prawa umocowanie do wszystkich łączących się ze sprawą czynności procesowych, nie wyłączając wniesienia skargi kasacyjnej. Przeważa pogląd, że zmiana zakresu pełnomocnictwa procesowego, wynikająca z nowego brzmienia art. 91 pkt 1 k.p.c., może co do zasady znajdować zastosowanie do pełnomocnictwa udzielonego przez mocodawcę od 1 lipca 2023 r. (por. postanowienie SN z 14 listopada 2024 r., III CZ 216/24).

W zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia zażalenia należy wskazać, że w piśmie z 10 października 2023 r. pełnomocnik powódki adw. P.C. złożył wniosek o sporządzenie uzasadnienia całości wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 29

września 2023 r. Bezdyskusyjnie pełnomocnictwo procesowe – nawet przed wejściem w życie wspomnianej wyżej nowelizacji – obejmowało z mocy art. 91 pkt 1 k.p.c. umocowanie do złożenia wniosku o doręczenie odpisu orzeczenia sądu drugiej instancji wraz z uzasadnieniem (zob. uchwałę składu siedmiu sędziów SN z 5 czerwca 2008 r., III CZP 142/07; postanowienie SN z 3 grudnia 2008 r., V CZ 83/03; postanowienie SN z 27 lipca 2012 r., I UZ 81/12).

Mniej jednoznaczne jest natomiast zagadnienie sprowadzające się do pytania, czy opisane wyżej pełnomocnictwo obejmowało także możliwość skutecznego doręczenia adw. P.C. odpisu wyroku Sądu drugiej instancji wraz z uzasadnieniem. Rozstrzygnięcie tej kwestii ma zasadnicze znaczenie dla oceny zasadności zażalenia powódki.

W okolicznościach sprawy wysłano bowiem odpis wyroku z uzasadnieniem na konto pełnomocnika powódki w portalu informacyjnym. Pismo to nie zostało podjęte w terminie i jako datę doręczenia oznaczono dzień 5 listopada 2023 r. (k. 911). Jak wynika z akt sprawy, data ta stanowiła dla Sądu Apelacyjnego punkt wyjścia do oceny, czy skarga kasacyjna powódki została wniesiona w terminie.

W powyższym zakresie można dostrzec w orzecznictwie dwa nurty rozumowania.

Zgodnie z pierwszym stanowiskiem, doręczenie pełnomocnikowi odpisu wyroku sądu drugiej instancji z uzasadnieniem można uznać za prawidłowe, ponieważ była to czynność podjęta jeszcze przed sądem apelacyjnym (tak postanowienie SN z 29 lipca 2020 r., I PZ 19/19). Wprawdzie jest to czynność procesowa podejmowana po ogłoszeniu wyroku sądu drugiej instancji, ale funkcjonalnie związana z postępowaniem przed tym sądem. Czynność ta warunkuje możliwość, ale nie powoduje wszczęcia postępowania przed Sądem Najwyższym na skutek skargi kasacyjnej.

Zgodnie z przeciwnym zapatrywaniem, chociaż pełnomocnik procesowy mógł skutecznie złożyć wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku sądu drugiej instancji, to jednak doręczenie odpisu wyroku wraz ze sporządzonym uzasadnieniem powinno już nastąpić bezpośrednio na adres powódki. Wynika to z założenia, że doręczenie odpisu wyroku sądu drugiej instancji z uzasadnieniem

otwiera bieg terminu do wniesienia skargi kasacyjnej, a pełnomocnictwo procesowe nie obejmowało z mocy samego prawa umocowania do czynności w postępowaniu kasacyjnym.

W okolicznościach sprawy Sąd Apelacyjny najwyraźniej opowiedział się za pierwszym poglądem. Uznał bowiem, że 5 listopada 2023 r. (k. 911) rozpoczął bieg termin do wniesienia skargi kasacyjnej. Bieg tego terminu został przerwany pismem z 4 stycznia 2024 r. (koperta, k. 918), w którym powódka wniosła o ustanowienie radcy prawnego do wniesienia skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 29 września 2023 r., i zarazem poinformowała o wypowiedzeniu pełnomocnictwa i zwolnieniu z obowiązku działania dotychczasowego pełnomocnika adw. P.C. Postanowieniem z 15 stycznia 2024 r. Sąd Apelacyjny w Lublinie oddalił wniosek powódki o ustanowienie pełnomocnika do wniesienia skargi kasacyjnej. Termin do wniesienia skargi kasacyjnej biegł od początku od chwili doręczenia stronie odpisu postanowienia Sądu oddalającego wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu (art. 124 § 4 KPC). Postanowienie oddalające wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu zostało doręczone powódce 3 lutego 2024 r. (k. 921), a zatem termin do wniesienia skargi kasacyjnej upłynął 3 kwietnia 2024 r. Powódka, zastępowana przez adw. P.C., po udzieleniu mu nowego pełnomocnictwa, wniosła zaś skargę kasacyjną 18 lipca 2024 r. (k. 1021), czyli po terminie, co skutkowało jej odrzuceniem.

Należy jednak podkreślić, że istotne argumenty przemawiają za wadliwością przyjętych przez Sąd Apelacyjny założeń. W szczególności należy podkreślić, że wątpliwe jest łączenie skutku doręczenia odpisu wyroku sądu drugiej instancji z uzasadnieniem ze wskazaną wyżej datą 5 listopada 2023 r. (k. 911). Skoro zdarzenie to rozpoczyna bieg terminu do wniesienia skargi kasacyjnej, to odpis wyroku z uzasadnieniem powinien być doręczony bezpośrednio powódce.

Przyjmując powyższe założenie należy zatem ostatecznie uznać, że wniosek o doręczenie uzasadnienia został skutecznie złożony przez pełnomocnika powódki w piśmie z 10 października 2023 r., a odpis wyroku Sądu drugiej instancji z uzasadnieniem został doręczony bezpośrednio powódce 18 maja 2024 r. (EPO k.

952). Skarga kasacyjna została zaś wniesiona 18 lipca 2024 r. (koperta k. 1021), a zatem – w świetle przyjętych założeń – w terminie.

Powyższe względy przemawiają zatem za uchyleniem zaskarżonego postanowienia, w związku z czym Sąd Najwyższy na podstawie art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398¹⁵ § 1 zdanie pierwsze k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania zażaleniowego nie orzeczono z uwagi na wpadkowy charakter niniejszego postanowienia. Rozstrzygnięcie o tych kosztach nastąpi w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

(K.W.)

[a.ł]